

ÚTĚK

Martina
Mouseová

Martina Mouseová

ÚTĚK

Děj i postavy tohoto příběhu, s výjimkou všeobecně známých událostí a osobností, jsou smyšlené.

(1)

SKŘET

Anička běžela, co jí dech stačil. Musela být doma dřív než otec. Stejně jako snad už tisíckrát proklínala to, že bydlí tak daleko od městečka. Když se blížila k domu, seběhla z cesty do lesa. Chtěla se ujistit, že otec opravdu nepřišel, proto musela k domu přijít oklikou. Přiběhla ke „svému“ stromu, tam se zastavila a shodila školní batoh na zem. Na okamžik se předehnula, aby popadla dech. Pak rychle vyšplhala na strom.

„Není doma!“ oddechla si s úlevou, když před domem neviděla otcovo auto.

„Její“ strom byl prastarý a hodně pokroucený dub. Pro Aničku to už od dětství bylo nejmilejší místo, skrýš i rozhledna. Mohla z něj pozorovat dům a příjezdovou cestu. Ji ale neviděl nikdo. Tušila, že matka o skrýši na stromě ví, ale ta se nikdy o Aniččině tajemství ani slovem nezmínila. Matka právě vyšla z domu a nesla koš plný vypraného prádla.

„Úplně jako tenkrát,“ blesklo Aničce hlavou.

Ta příhoda se stala asi před deseti lety. Aničce se tehdy během několika minut radikálně změnil názor na jejich rodinu.

V té době osmiletá Anička seděla na svém stromě. Měla s sebou rohlík se sýrem, jablko a knížku, takže nemusela spěchat dolů. Otec nebyl doma a to znamenalo, že má volno. Matka prala a Anička věděla, že ji shánět nebude. Matka Aničku nikdy nesháněla, ale Anička měla pocit, že vždycky dobře ví, kde se její holčička právě schovává. Byly na sebe nějak zvláště navázané, prostě o sobě pořád věděly. S otcem to bylo jiné. Složitě, napjatě, přísně, neosobní.

Anička si užívala svoji pohodu, když zaslechla kroky. Kolem jejich plotu šly dvě postarší ženy. Podle oblečení a batohů na zádech to byly turistiky.

„Růženko, to je ale divný dům, vidíš?“ promluvila jedna z nich.

„To je hájovna, Helenko,“ odpověděla druhá autoritativně.

„Máš pravdu, Růženko, bude to hájovna. Podívej, nade dveřmi mají pověšené nějaké parůžky,“ souhlasila pokorně první turistka.

Ženy se zastavily a dívaly se na dům. Stály přímo pod Aniččiným stromem. Vidět ji nemohly, protože seděla vysoko, ale ona mohla poslouchat jejich rozhovor. V tu chvíli z domu vyšla Aniččina matka a nesla koš vypraného prádla.

„Ta je krásná,“ vydechla Helenka.

„To máš pravdu,“ souhlasila Růženka, „nechápu, kde se tady v té pustině a v tomhle divném domě tak pěkná žena vzala!“

„Má tak krásný obličej a vlasy, že by hned mohla dělat televizní hlasatelku,“ šeptala Helenka.

„Co hlasatelku? Ta by vyhrála soutěž krásy! Podívej se, jakou má nádhernou postavu!“ oponovala Růženka.

„To je fakt. Hned by mohla jít na miss,“ souhlasila Helenka, „a představ si, jak krásná by byla, kdyby na sobě neměla to divné oblečení.“

Anička se při těch slovech dmula pýchou. Věděla, že její matka je hezká, ale takovou chválu ještě neslyšela. Určitě ne od otce, ten o podobných věcech nemluvil.

„Krása přináší marnivost! A ten, kdo je marnivý, patří do pekla!“ opakoval s oblibou.

Aničce zatrnulo. Maminka by měla patřit do pekla jen proto, že je krásná? Ne! Tak to určitě není!

„Postrojená je tedy strašně!“ zašeptala Růženka.

Matka byla oblečená tak jako obvykle. Měla khaki košili a kalhoty. Nic jiného u nich nepřicházelo v úvahu. Lesnické oblečení bylo pro Aničku i její matku povinné. Otec nosil domů roztrhané a poničené kusy, které vyřadili ve skladu lesní správy. Matka je pak musela přešívát, a co bylo nejhorší, obě je musely nosit. Na základce to Aničce nevadilo, tam se na módu nehledělo. Šokem pro ni ale byl první den na gymnáziu. Tehdy si uvědomila, jak hodně se odlišuje. Ten den přišla domů s brekem a to dokonce i nekompromisního otce obměkčilo natolik, že matce dovolil čas od času pár kousků oblečení koupit. Nebyla to ale žádná výhra. Musely s ním bojovat o každou novou věc. Každý kus Aniččina oblečení prověřoval a zkoumal, jestli je vhodné a není moc vyzývavé. Ale snad nejhorší byly jeho komentáře.

„Žena, která si barví obličej jako nějaká poběhllice a vyzývavě se obléká, má jen krůček k tomu, aby se spolčila s ďáblem,“ hřímal vždy, když něco považoval za nevhodné.

Anička si raději kupovala minimum nových věcí, protože úsměšky spolužáků pro ni byly snesitelnější než otcova fanatická kázání.

Když tenkrát osmiletá Anička poslouchala, jak paní Růženka s paní Helenkou kritizují maminčino oblečení, tak si poprvé pořádně uvědomila, že matky jejích spolužáků se takhle skutečně neoblékají. Ale to nejhorší mělo teprve přijít.

„Nezdá se ti, že je nějak smutná?“ pokračovala Helenka ve zkoumání Aniččiny matky.

„Je! Vypadá hrozně utrápeně a myslím, že je nešťastná,“ přitakala Růženka.

„Určitě žije s nějakým strašným despotou, který ji trápí a týrá,“ doplnila ji Helenka pochmurným hlasem.

„A možná ji tady i vězní!“ zvyšovala Růženka hrůznost příběhu, který právě vymyslely, „která mladá žena by tady žila dobrovolně?“

„Helenko, přijíždí auto!“ zašeptala Růženka napjatě a obě zvědavé ženy přitiskly obličej těsně k plotu, „to určitě bude pan manžel!“

Anička ze své rozhledny už také viděla, jak otcovo auto zajíždí k domu, otec vystupuje a jde za matkou.

„Ten je ale ošklivý!“ vypískla Helenka.

„To je!“ souhlasila Růženka, „tak ošklivého člověka jsem snad ještě neviděla. Vypadá jak nějaký zlý skřet.“

„To jsi nazvala trefně,“ přitakala jí Helenka, „jako skřet! Jestli tohle je manžel té krásné víly, tak jsem z toho blázen.“

Malá Anička věděla, že její otec není nijak krásný, ale to, že ho ty dvě ženy označily za ošklivého a zlého skřeta, ji stejně překvapilo. Otec byl malý, snad o hlavu menší než matka, a jeho tělo bylo zvláště

pokroucené. V obličejí určitě nebyl pohledný. A když se na něj Anička podívala trochu kriticky, tak byl skutečně ošklivý. Hodně ošklivý. Měl malé světlé oči, které se skoro ztrácely pod hustým obočím, veliký zahnutý nos a nevýrazná ústa. Pleť měl světlou, posetou výraznými pihami, vlasy, obočí i vousy ohnivě rezavé. Stejně jako tělo i jeho obličej byl jakoby zkroucený. Anička si překvapeně uvědomila, že její otec vážně vypadá jako skřet, možná i zlý skřet.

„Asi to bude její manžel,“ pokračovala Růženka po chvíli, „podívej, jak zle k ní mluví a ona je ještě smutnější než před tím!“

„Určitě to je hrozný tyran! Nechápu, proč se s ním taková krása-více zahazuje!“

Růženka se už nadechovala k peprné odpovědi, když od domu vyrazila smečka otcových psů, kteří jako obvykle hledali Aničku.

„Rychle pryč!“ zavelela Růženka, „nebo nás ty bestie roztrhají!“

A najednou byly pryč. Anička pak ještě dlouho seděla na stromě a přemýšlela o tom, co právě vyslechla.

Slova o matčině kráse ji potěšila. To, že se oblékají jinak než ostatní, už věděla. Kritika otcova vzhledu ji překvapila, ale musela uznat, že Helenka a Růženka mají pravdu. Co ji ale vyděsilo, byly poznámky o tom, že její milovaná maminka je smutná a že otec je despota a tyran, který ji tady vězní. Po dlouhém rozvažování, vzpomínání na různé situace a srovnávání s chováním rodičů jejích spolužáků došla k názoru, že ty dvě vševědoucí paní možná měly i v tomhle pravdu. A to zjištění ji rozesmutnilo. Začala matku sledovat. Také víc vnímala, jak se otec k matce chová. A její obavy se potvrdily. Matka byla nešťastná a otec se k ní nechoval hezky. Také to, že otec matku

v hájovně vězní, odhadly ty dvě sudičky převlečené za turistky správně.

Matka nikam nechodila. Nechodila do práce, na nákupy, na návštěvy, do kina, do knihovny nebo cvičit, jak to bylo u jiných matek obvyklé. Nákupy vozil domů otec a o tom, že by matka chodila do práce, u nich nikdy nepadlo ani slovo. Ostatních lidí se stranili. Jedinou příležitostí, kdy mohla její matka hájovnu opustit, bylo lékařské vyšetření. Otec totiž nemoci a doktory nesnášel.

Jejich rodina se nestýkala ani s prarodiči, příbuznými, nebo známými. S nikým. Neměli televizi, internet, ani obyčejné rádio. Dokonce i knížky, noviny a časopisy u nich byly zakázané. Anička měla pár učebnic a pak byla v jejich domě povolena jen bible.

„Žijí tam jak nějací poustevníci ve středověku. Její otec je takový divný a nikam je nepouští,“ slýchala Anička postranní řeči svých spolužáků.

To byla pravda. Anička směla jen do školy. Nikdy nebyla na školním výletě, exkurzi, lyžařském kurzu, sportovním závodě. Nesměla nikam.

Rodiče některých dětí z její třídy byli rozvedení. Čekala, že její matka se s otcem také rozvede. Dokonce se už těšila, až budou žít s maminkou samy, až se zbaví toho neustálého napětí, které u nich panovalo, a až budou žít jako ostatní. Na rozvod to ale nevypadalo. Začala se matky nenápadně ptát. To, co se dozvěděla, ji dost překvapilo. Matka se rozvádět nechtěla, obě sem patřily a otcovo chování i jejich středověký způsob života byly v pořádku. Moc to nechápala, ale postupně to přijala a přestala se podobnými úvahami zabývat.

Tento poklidný stav Aniččiny mysli ale neměl trvat věčně. Zlom nastal, když se blížily její osmnácté narozeniny. Ten den si přesně pamatovala a asi na něj nezapomene nikdy. Bylo to den, kdy otec objevil kryptu.

(2)

KRYPTA

Byla sobota, úplně běžná podzimní sobota. Matka vařila oběd, Anička se učila a otec odešel uklidit do sklepa. K jejich velkému překvapení nepřišel k obědu, což bylo při jeho puntičkářské dochvilnosti hodně zvláštní. Po chvíli nervózního váhání se matka vydala do sklepa za otcem. Když se vrátila, sedla si ke stolu a s kamennou tváří řekla, že otec dneska nebude obědovat, protože má ve sklepech moc práce. Řekla to neutrálně, ale Anička v tom slyšela úplně jiná slova: „Ať si tam klidně chcípne!“

Anička se jen mlčky ušklíbala. Obě si pak užily výjimečně poklidný oběd bez otcovy tíživé přítomnosti. Otec ze sklepa přišel až v čas večere. Přihrnul se do kuchyně, celý špinavý a rozcuchaný. Zvláštně zářícíma očima nervózně těkal po místnosti, jako by si nemohl uvědomit, kde vlastně je.

„Pojďte se mnou!“ vyštěkl po chvíli napjatého ticha.

Anička s matkou na něj překvapeně zíraly a ani se nepohnuly.

„Řekl jsem, že máte jít se mnou!“ zařval v další sekundě, „tak se zvedněte!“

Otočil se a dlouhými kroky odcházel z místnosti.

Matka byla v obličejí bílá jako stěna. Beze slova vstala a pokynula Aničce. Ta vyděšeně sledovala, jak matka rychle ze stolu bere ostrý steakový nůž a schovává ho za záda. Pak se matka narovнала a odhodlaně se vydala za otcem. Aničku si rychlým pohybem zařadila za sebe.

„Bud' za mnou,“ šeptla neslyšně.

Otec mířil ke sklepu. Neřekl ani slovo a sestupoval dolů. Malý průvod vyděšených žen ho váhavě následoval.

„Co se tak couráte? Dělejte!“ hulákal na ně otec zdola.

Když došly do sklepa, překvapeně hleděly na spoušť, která tam byla. Věci, které obvykle byly narovnané ve staré skříní, se povalovaly po zemi a skříň byla odsunutá ode zdi. Váhavě se zastavily. Otec zašel do prostoru za skříní a zmizel. Anička s matkou za ním nevěřicně zíraly. Za chvíli se zase objevil a houknul na ně: „No, co koukáte? Jsou tady dveře! Pojd'te za mnou!“

A znovu zmizel.

„Já tam nejdu,“ hlesla Anička.

„Pak bychom s ním nevydržely. Musíme tam jít!“ odpověděla matka pochmurně, vzala Aničku za ruku a pomalu se vydala k místu, kde otec zmizel.

Za skříní byla malá dřevěná dvířka pobitá železnými pásy. Musela být hodně stará, protože dřevo bylo zčernalé a železné pásy rezavé. Matka udělala několik váhavých kroků, když se ze dveří znovu ozval otcův zlostný hlas: „Tak dělejte, sakra!“

Matka sevřela Aničce ruku tak silně, že jí málem drtila kosti, a vkročila do dvířek.

Prvním vjemem byl nechutně zatuchlý vzduch, který ze dveří vanul. Pak vstoupily do černočerné tmy, kterou někde v hloubce slabounce problikávala svíčka. Dalším vjemem bylo to, že vstoupily do vlhké díry. Pod nohama měly hrbolaté, nepravidelně vysoké a neuvěřitelně kluzké schody. Kolem nich byly mokré zdi a jen kousek nad hlavou klenutý strop. Brkaly dolů a trochu zbytečně se přidržovaly lepkavých stěn kolem sebe. Když zdolaly nekonečných patnáct schodů, stály v malé vlhké místnůstce s nízkým stropem, která byla naplněná nedýchatelným vzduchem. V mihotavém světýlku svíčky, kterou držel otec, viděly, že místnost je skoro prázdná. Slovo skoro bylo poměrně důležité, protože jediným objektem, který se tam nacházel, byla vysoká žulová deska o rozměrech přibližně dva krát tři metry.

„Kde to jsme?“ zeptala se Anička slabounkým hlasem.

„V kryptě,“ odpověděl otec šeptem, který jako by místnost pohltila.

„Co je tamto?“ odvážíla se zeptat znovu.

„Hrobka!“ zněla otcova strohá odpověď.

„Je v ní...?“ nedokázala dokončit.

„Je tam to, co tam má být!“ obořil se na ni otec, „a už mlč a neruš tuto posvátnou chvíli. Cožpak necítíš přítomnost Boha?“

Anička zmlkla. Boží přítomnost necítila, ale úplně bytostně cítila přítomnost kostlivce v hrobce.

„Tady se budeme od zítřka modlit. Tady k nám bude promlouvat Pán,“ oznámil otec nekompromisně a začal stoupat po schodech nahoru.

Anička s matkou jen nevěřičně polkly, ale nezbývalo jim nic jiného než se škrabat za ním.

A jak bylo řečeno, tak hned další den musely sejít do krypty k večerní modlitbě. A to se pak opakovalo každý večer.

Otec do krypty dovlékl obrovský dřevěný kříž, který našel vyhozený za zdí místního hřbitova. Kříž opřel o zeď a před ním zapálil věčné světýlko.

Večerní modlitby a kostlivec, který bydlel ve druhém suterénu jejich domu, ale nebyly jedinými rány, které je měly postihnout.

Otec se prudce změnil. Po té co ho, podle jeho slov, v kryptě oslovil Bůh, se ze silně věřícího stal náboženský fanatik. Fanatik, který v kryptě trávil stále víc času a přestával vnímat okolní svět. Fanatik, který z okolních hřbitovů vozil domů další a další kříže a jiné náboženské artefakty.

A co bylo nejhorší, začal zírat na Aničku. Pokaždé, když byla někde poblíž, na ni beze slova upřeně zíral. Anička se ho začala stranit víc, než dřív. Život v hájence se stal nesnesitelným.

(3)

ÚTĚK

Ted' Anička, která před okamžikem přiklusala ke stromu, bez dechu sledovala jejich dům. Musela si být naprosto jistá, že otec není doma. Měla pro matku úžasnou zprávu. Dnes dostala oznámení, že byla přijata na vysokou školu, že by mohla studovat svoji milovanou angličtinu na nejprestižnější škole v republice.

O tom, že si podala přihlášku, věděla jen matka. Otec už před časem její studium jednoznačně zakázal.

„Až dokončíš to nesmyslné gymnázium, tak budeš doma. Další studování je zbytečné. K životu to vůbec nebudeš potřebovat,“ oznámil jí nekompromisně.

A jak u něj bylo obvyklé, neočekával sebemenší diskusi. Nesplnění jeho příkazu bylo prostě nemyslitelné. On tak rozhodl a tak to bude!

Anička to nechápala. Oba její rodiče vysokou vystudovali. Matka měla doktorát z angličtiny a z němčiny. Otec měl vysokou lesnickou. A ona na vysokou nesmí?

Slovo otce u nich platilo jako zákon. Anička ani její matka mu nikdy neodporovaly. Tehdy se ale stalo něco, co ještě nezažila. Matka se otcovu rozhodnutí vzepřela. Ovšem úplně tajně.

Ten den, když otec odešel na svoji pravidelnou večerní obchůzku lesa, přišla matka za Aničkou do pokoje.

„Na kterou vysokou bys chtěla?“ zašeptala matka nervózním hlasem.

„Na Univerzitu Karlovu, na angličtinu,“ pípala Anička žalostně.

„Dej si přihlášku na učitelství angličtiny, tam tě vezmou bez přijímací,“ slyšela pak matčinu překvapivou odpověď.

A matka rychle a hodně důrazně pokračovala: „Otec se o tom nesmí dozvědět, to je jasné! Sem ti nesmí přijít žádný dopis! Nikdy! Všude musíš psát jako svoji korespondenční adresu adresu školy!“

Matka začala nervózně přecházet po pokoji a pokračovala: „Až se něco dozvíš, hned mi to řekni, ano? A hlavně! Musíš se chovat pořád stejně! Jestli na tobě otec pozná, že máš radost, bude s tím konec,“ dokončila matka a rychle odešla. Právě včas! Otec už otevíral domovní dveře.

Anička udělala všechno tak, jak matka řekla. Poslala přihlášku a jako svoji korespondenční adresu uvedla adresu školy. Ale hlavně se snažila chovat jako obvykle. To pro ni bylo nejtěžší. Často měla pocit, že ji otec podezíravě pozoruje. To pak rychle sklopila oči, aby v nich snad nezhlédl záblesk radosti. Když odeslala přihlášku, tak byla jak v sedmém nebi. Sice netušila, jaké bude mít tato tajná akce pokračování, ale i malý náznak naděje ji doslova nabil zvláštní energií.

Teď pečlivě sledovala hájenku. Auto tam otec neměl a smečka jeho loveckých psů byla zavřená ve výběhu. To mohlo znamenat, že je na schůzi u polesného. Anička sjela ze stromu na zem, popadla batoh, proběhla zadní brankou na zahradu a obezřetně se blížila k domu.